

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Sensitiivinen tapahtumatuottaja

Nuoret vapaaehtoistyössä

Jussi Perämäki

Kulttuurituotannon koulutusohjelma (240 op)

11/2012

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kulttuurituotannon koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Jussi Perämäki	Sivumäärä 32 ja 5 liitesivua
Työn nimi Sensitiivinen tapahtumatuottaja. Nuoret vapaaehtoisina.	
Ohjaavat opettajat Minna Hautio, Päivi Ruutinen	
Työn tilaaja Tampereen kaupungin kulttuuri- ja nuorisopalvelut	
Tiivistelmä Opinnäytetyö käsittelee tapahtumatuottajan sensitiivisyyttä ja sen kehittämistä vapaaehtoisten nuorten esimiehenä. Sensitiivinen tuottaja kykenee helpommin reagoimaan vapaaehtoisten tarpeisiin ja tunnetiloihin. Opinnäytetyössä pohditaan alaikäisten vapaaehtoisten erityislaatuista tapahtumatuotannon vapaaehtoisina ja sen huomioimista tapahtumatuotannossa. Vapaaehtoisuuden kehittäminen on tapahtumatuottamisen kestoaihe. Kulttuurisessa nuorisotyössä panostetaan osallisuuteen nuorille suunnattujen tapahtumien tuotannoissa enemmän kuin aikaisemmin. Tuottajan rooli muuttuu nuorten vapaaehtoisten kanssa työskennellessä sekä tapahtumatuotannon koon muuttuessa. Tämä opinnäytetyö on kehittää tuottajuutta huomioimaan nuorten vapaaehtoisten tarpeita. Sensitiivisempää tuottajan työtettä hahmotettiin haastatteleamalla tapahtumaryhmätoiminnassa mukana olleita nuoria, joilla on monipuolinen kokemus tapahtumavapaaehtoisuudesta. Haastattelu käsitteli tapahtumien tuottajan roolia, vapaaehtoisuuden kokemuksia ja nuorten kohtelua. Keskeinen menetelmä työssä on ollut fokusryhmähaastattelu. Tilaajana opinnäytetyössä toimi Tampereen kaupungin Nuorisopalvelut. Heidän toimintansa on nuorten kasvua tukevaa työtä, joka suuntautuu pääsääntöisesti 13-17 –vuotiaille nuorille. Nuorisopalveluiden järjestämässä tapahtumaryhmätoiminnassa alaikäiset vapaaehtoiset käyvät läpi koulutuksen, jossa perehdytään tapahtumaprosessin eri vaiheisiin. Tämän jälkeen nuoret tekevät joko oman tapahtuman alusta loppuun tai ovat tapahtumatuotannossa vapaaehtoisina. Opinnäytetyön tuloksena syntyi viisikohtainen kehittämistoimenpideohjelma sensitiivisemmän tuottajuuden kehittämiseksi. Keskeisimmät kehitysehdotukset keskittyvät vapaaehtoisten toiveiden kuuntelemiseen, jaksamisen parantamiseen, tiedon jakamiseen, avoimeen vuoropuheluun ja tuottajan huomaaniin asenteeseen.	
Asiasanat vapaaehtoistyö, tuottajat, tapahtumatuotanto, nuoret, sensitiivisyys	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme in Cultural Management

ABSTRACT

Author Jussi Perämäki	Number of Pages 32 and 5
Title Sensitive Producer. Young People as Volunteers.	
Supervisors Minna Hautio, Päivi Ruutiainen	
Subscriber City of Tampere, Cultural and Youth Affairs	
Abstract The thesis deals with the sensitivity of a producer and its development whilst working as a superior for a group of young volunteers. A producer with sensitive capabilities is more apt to react to the needs and emotional states of the young people. The thesis is concerned with the special nature of young people as volunteers and how it is taken into account while preparing a production. The need to improve volunteer work in a production environment is the basic topic in production management. The requirement of involving the young people into the various stages of a production is even more emphasized in cultural youth work. The role of the (adult) producer varies depending on the young volunteers and the size of the production. This thesis enhances the role of the producer in a way that it is more able to take into account the needs of the young volunteers. The role of the more sensitive producer was created by interviewing the young people involved with the production group, whom has a vast experience in being a volunteer in various productions. The interview dealt with the role of the producer, the experiences in volunteering and how they were treated in the processes. The method in the work was target group interviews. The thesis was commissioned by the Youth Affairs of the City of Tampere. Their main goal professionally is to support the growth of the young person and it is aimed at, mostly, towards young people between the ages of 13 to 17. In the production management education aimed at young volunteers, the participants go through training where they learn the various processes needed in the making of a production. Afterwards the participants either make their own production from start to finish or take part in one of the stages of a production process as volunteers. As a result of this thesis was a five-part developmental program in order to perfect the more sensitive producer in the future. The main developmental ideas focus on the following: hearing the wishes of the participants, enhancing endurance of the producer, sharing the knowledge, open dialogue and the more considerate attitude of the producer.	
Keywords volunteering, producers, event production, youth, sensitivity	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
1.1 Taustat ja toteutus	6
1.2 Opinnäytetyön tavoitteet	7
2 VAPAAEHTOISUUS	9
2.1 Vapaaehtoistyö tapahtumaprosessin eri vaiheissa	10
2.2 Vapaaehtoistyön johtaminen	11
2.3 Nuoret vapaaehtoisina	13
3 TAMPEREEN KAUPUNGIN NUORISOPALVELUT	15
3.1 Osallisuus	16
3.2 Tapahtumaryhmätoiminta	17
4 NUORET VAPAAEHTOISTYÖSSÄ TAPAHTUMISSA -TUTKIMUS	19
4.1 Haastattelu tutkimusmenetelmänä	19
4.2 Tavoitteet	20
4.3 Toteutus	20
5 TULOKSET JA POHDINTA	22
5.1 Vapaaehtoisten nuorten hyvinvointi	24
5.2 Vapaaehtoisia innostava tuottajuus	24
5.3 Nuorten vapaaehtoisten työtehtävät	25
5.4 Nuorten vapaaehtoisten erityiskohtelun tarpeet	26
6 TUOTTAJAN SENSITIIVISYYS, ROOLI JA VASTUU	27
LÄHTEET	31
LIITTEET	33

1 JOHDANTO

Kulttuurin keinoin toteutettavaa nuorten kasvatustyötä kutsutaan kulttuuriseksi nuorisotyöksi. Nuorisotyön ammattilaisena, kulttuurisen nuorisotyön puolestapuhujana ja kehittäjänä olen hahmotellut eroa kulttuurisessa nuorisotyössä toteutettavan osallisuustyön sekä vapaaehtoisuuden välille. Kun kulttuurisessa nuorisotyössä puhutaan vapaaehtoisuudesta tarkoitetaan yleensä tapahtumaan vapaaehtoiseksi töihin tulevia henkilöitä. Osallistetuilla henkilöillä tarkoitetaan puolestaan prosessissa laajemmin mukana olevia henkilöitä eli ihmisiä, jotka ovat olleet jo tuotantoprosessissa mukana. Nuoret ovat mukana tapahtumakokonaisuuksissa eri suuruisilla työpanoksilla ja taidoilla. Kulttuurisen nuorisotyön parissa tuottajana työskentelevänä olen jo pitkään pohtinut, miten kykenen hahmottamaan tapahtumissa työskentelevien vapaaehtoisten nuorten jaksamista ja työskentelyn tilaa. Ongelmallista on ollut tapahtumatuotannon keskellä resursoida tarpeeksi aikaa ja energiaa nuorten, alaikäisten työntekijöiden tukemiseen. Olen pohtinut paljon myös, miten pystyisin sensitiivisempään tuottajana olemiseen helpommin ja keskittyen mahdollisiin ongelmakohtiin. Sensitiivinen tuottaja kykenee reagoimaan vapaaehtoistensa tarpeisiin ja tunnetiloihin, ja pystyy näin edesauttamaan vapaaehtoisten hyvinvointia ja tapahtumatuotannon etenemistä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisemassa lapsi- ja nuorisopoliittisessa kehittämisohjelmassa (OKM 2012, 19) painotetaan, että nuorta kiinnostavaan vapaaajantoimintaan osallistuminen vahvistaa itseluottamusta ja auttaa nuorta kehittymään omaksi itsekseen. Tapahtumiin liittyvissä tutkimuksissa on myös todettu, että kulttuuriosallistuminen tai muu harrastustoiminta, kuten vapaaehtoisuus, lisää lasten ja nuorten hyvinvointia. Näitä perustellaan muun muassa sillä, että jokaisella tulisi olla mahdollisuus kehittää omaa kulttuurikompetenssia. Tällä puolestaan tarkoitetaan sitä, miten yksilöllä on kyky omaksua, käyttää tai muuttaa kulttuuria.

Lapsi- ja nuorisopoliittisen kehittämisohjelman (mt., 23) toisena strategisena tavoitteena pidetään lasten ja nuorten mahdollisuutta osallistua tasavertaisesti kulttuuri- ja liikunta- sekä vapaa-ajantoimintaan. Taidetta ja kulttuuria nuorten kasvun tukemisen ja syrjäytymisen ehkäisynä halutaan tukea monin eri keinoin. Yhtenä keinona hyvin-

voinnin lisäämiseen Opetus- ja kulttuuriministeriössä nähdään oma- ja vapaaehtoisen kansalaistoiminnan lisääminen ja siitä tiedottaminen.

Vapaaehtoistoimintaa pidetään yleisesti kulttuurialalla suurena voimavarana tapahtumia ja kokonaisuuksia järjestettäessä. Nuorten ajankäyttöön liittyvissä tutkimuksissa todetaan, että nuorten järjestöaktiivisuus on laskenut, mutta sen sijaan he ovat alkaneet järjestää itsekin isoja kulttuuritapahtumia (Myllyniemi 2009, 42). Vapaaehtoisuus voi olla tapahtumissa eriasteista ja – muotoista. Tapahtuman tuottajan tai vapaaehtoisista vastaavan henkilön on tärkeää huomioida yhä nuorenevan vapaaehtoisten ryhmän erityisluonne ja teroittaa omaa sensitiivisyyttään. Vapaaehtoisen nuori ikä tuo mukanaan valtavan määrän ideoita, motivaatiota ja energiaa. Samalla se saattaa tuoda myös kokemattomuutta, arvaamattomuutta sekä kokeilunhalua. Ennen kaikkea se tuo mahdollisuuksia. Tuottajan täytyy siis ymmärtää nuoren vapaaehtoisen johtamisen vastuu ja rooli.

Valitsin aiheen, koska olen ollut mukana järjestämässä tapahtumaryhmätoimintaa 13-17 –vuotiaille nuorille osana Tampereen kaupungin kulttuuri- ja nuorisopalveluiden toteuttamaa kulttuurista nuorisotyötä. Vaikka jokainen tapahtumaryhmä on erilainen niin haasteiden kuin mahdollisuuksiensa puolesta, on kuitenkin ollut alusta lähtien selvää, että toimintamalli on joillekin vapaaehtoisesti mukana oleville nuorille liian raskas. Tapahtuman tuottajan näkökulmasta on tärkeää tietää, että tapahtuman vapaaehtoiset voivat hyvin. Tuottajan vastuu korostuu nimenomaan alaikäisten vapaaehtoisten mukana ollessa. Tapahtumaryhmätoiminnan kautta hankitaan usein ensimmäiset vapaaehtoistyön kokemukset. Siksi onkin äärettömän tärkeää, että se on nuorten mielestä positiivinen. Valitsin aiheen myös, koska on mielestäni tärkeää pystyä tarjoamaan eri tasoisia vapaaehtoisuuden muotoja. Opinnäytetyöni tilaaja on Tampereen kaupungin kulttuuri- ja nuorisopalvelut.

1.1 Taustat ja toteutus

Vapaaehtoisuutta ja osallisuutta käsittelevää kirjallisuutta ja tutkimuksia on nykyään jo runsaasti olemassa. Ammattikorkeakoulujen yksittäisissä opinnäytetöissä on myös

aiemmin tutkittu nuorten tapahtumatekijöiden motivaatiotekijöitä (Ojala 2011) sekä onnistunutta vapaaehtoisuutta (Rihko 2010). Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tuottajana tarkastella nuorten vapaaehtoisten motivaatiota sekä vapaaehtoisuutta yleensä nuoruusiän haasteiden ja mahdollisuuksien kautta. Nuorisolle suunnatuissa tapahtumissa korostuvat usein sukupolvierot ja siksi osallisuuden sekä vapaaehtoisuuden hyödyntäminen tuotantoprosessissa on perusteltua ja järkevää. Tavoitteena on tarkastella tuotantoprosessia niin, että se on turvallista ja helppoa sekä nuorille että tuottajalle.

Osallisuudella tarkoitetaan tässä opinnäytetyössä sitä, että nuori voi olla mukana määrittelemässä ja suunnittelemassa hänelle ja muille saman ikäisille suunnattuja palveluita, vaikuttaa niiden sisältöihin sekä arvioida niitä jälkikäteen. Myös laissa määritellään (Nuorisolaki 72/2006) lapsen oikeutta osallisuuteen häntä koskettavissa asioissa. Tässä opinnäytetyössä pohditaan ja punnitaan vapaaehtoisuutta sekä osallisuuden sävyjä nimenomaan tuottajan näkökulmasta mutta myös vastuullisena tapahtuman johtajana.

Opinnäytetyö toteutettiin avaamalla Tampereella toteutettava Tapahtumaryhmätoiminta osiin ja peilattiin sen kautta nuorten vapaaehtoisuuden ja osallisuuden teemoja tapahtumatuotannoissa. Tutkimusta varten kutsuttiin mahdollisimman suuri ryhmä tapahtumaryhmätoiminnassa mukaan olleita nuoria kokoon ja aineisto kerättiin heidän pohdinnoistaan. Työtä varten haastattelin Tampereen kaupungin kulttuuri- ja nuorisopalveluiden tapahtumaryhmätoiminnassa mukana olleita vapaaehtoisnuoria siitä, miten he ovat kokeneet tuottajan roolin ja toiminnan vapaaehtoisuuden näkökulmasta. Aineisto kerätään fokusryhmähaastattelulla.

1.2 Opinnäytetyön tavoitteet

Opinnäytetyöni tavoitteena on kehittää tuottajan roolia sensitiivisemmäksi ja vastuullisemmaksi alaikäisten vapaaehtoisten johtajana. Vapaaehtoisia on mukana tapahtumatuotantojen kokonaisuuksissa joka vaiheessa. Tapahtumatuotannon kokonaisuuksilla tarkoitetaan koko tuotantoprosesseja aina ideointiasteelta arviointiin saakka. Opinnäytetyön tavoite on pohtia alaikäisten vapaaehtoisuutta ja osallisuutta

tuottajan sensitiivisyyden ja vastuullisuuden näkökulmasta. Nuorten vapaaehtoisuudessa merkityksellistä on nuoren voimavarojen ja valmiustason hahmottaminen, tarpeellisen tiedon antaminen sekä luottamussuhteen muodostaminen.

Opinnäytetyössä tutkimuksella haluttiin selvittää, miten nuoret kokevat vapaaehtoistyön kuormittavuuden, työn vaativuuden ja mukavuuden rajat. Opinnäytetyössä pohditaan aikuisten ja nuorten vapaaehtoisuuden eroja. Tavoitteena oli saada selville, miten tapahtuman tuottaja pystyy paremmin huomioimaan alaikäisten vapaaehtoisten työpanoksen erityislaatuista paitsi tuottajana myös vastuullisena aikuisena. Opinnäytetyöllä halutaan kehittää tuottajan roolia sensitiivisempään suuntaan, jossa huomioidaan nuoren vapaaehtoisuuden erityislaatuisuus.

2 VAPAAEHTOISUUS

Vapaaehtoisuudella tarkoitetaan sitä, että henkilö haluaa tehdä ja olla mukana jossain toiminnassa eikä hän saa työstään rahallista korvausta eli palkkaa. Vapaaehtoisena voi toimia niin julkisella, yksityisellä kuin kolmannella sektorilla, ja usein esimerkiksi tapahtumatuotantojen eri vaiheissa. Tampereen kaupungin nuorisopalveluiden vapaaehtoiset nuoret voivat osallistua tapahtumastan tekemiseen haluamallaan tavalla sekä niillä resursseilla, joita hänellä on kulloinkin mahdollista hyödyntää.

Niin vapaaehtoisten johtamisessa kuin vapaaehtoisten yhteisössäkkin tärkeää on tietää oma rooli ja tehtävä. Työyhteisövalmentajien ja työnohjaajan mukaan (Riita-Pajunen 2012) tärkeimpiä ominaisuuksia ovat kuuntelu ja keskustelutaidot, yhteistyökyky, yhteistyöhalu, vastuullisuus ja yhteisten pelisääntöjen noudattaminen. Vapaaehtoisuusyhteisöä ja sen toimintaa rajoittavat samat tekijät kuin työyhteisöäkin. Niitä ovat tunne siitä, että tavoitteen saavuttaminen on mahdotonta tai epäusko omiin kykyihin. Rajoittava tekijä on myös mustavalkoinen ajattelutapa jossa ei nähdä ratkaisuja ongelmiin tai pessimismi.

Vapaaehtoistoimintaan selkeimmin vaikuttava arvomaailma ja ympäristö yhteisöineen ovat siis vuorovaikutteisessa suhteessa. Vapaaehtoistoimintaan ja aktiiviseen osallistumiseen vähemmän kannustavissa sosiaalisissa viiteryhmissä toimivat nuoret saattavat jäädä osin vaille myös mahdollisuuksia tiettyjen arvovoulottuvuuksien – paitsi toteuttamiseen – myös vahvistumiseen. (Grönlund & Pessi 2008, 129.)

Eskola ja Kurki (2001, 10) puolestaan määrittelevät vapaaehtoistyön osallistumiseksi vuorovaikutukseen perustuvaan auttamis- tai tukitoimintaan joka on organisoitua. Heidän mukaansa sillä tähdätään elinolojen kohentamiseen tai ahdingon lievittämiseen. Vapaaehtoisuuden määritelmät voivat siis olla varsin vaihtelevat. Nuorten vapaaehtoisuuden määritelmät ja vapaaehtoiseksi lähtemisen motiivit ovat täsmälleen yhtä moninaisia.

2.1 Vapaaehtoistyö tapahtumaprosessin eri vaiheissa

Vapaaehtoisia voidaan ottaa mukaan tapahtumatuotannon jokaiseen vaiheeseen. Pienemmässä tapahtumatuotannossa vapaaehtoisen ottaminen mukaan tuotannolliseen kokonaisuudenhallintaan on luonnollisesti helpompaa. Oman kokemukseni mukaan tapahtumatuotannon kasvaessa isommaksi tuottaja kokee mitä todennäköisemmin tehokkaammaksi tavaksi toimia ilman epäpäteviä tuotantoassistentteja. Vapaaehtoiset nähdään tapahtumissa ”työrukkasina” varsinkin suuremmissa tuotannoissa, jotka noudattavat selkeitä ohjeistuksia ja luovat valmiiksi pohdittuja kokonaisuuksia.

Euroopan Nuorisofoorumin (Porcaro, Spragg & Doucet 2012, 13) julkaisemassa vapaaehtoistoiminnan ohjeistuksessa painotetaan, että vapaaehtoistoiminnan ohjaajan tulee antaa selkeät ohjeistukset toiminnassa. Tehtävän kuvaukset tulee käydä yhdessä läpi ohjattavan vapaaehtoisen kanssa ja niiden päivittämiseen tulee olla valmius ja mahdollisuus läpi työtehtävien ajan.

Vapaaehtoiset nähdään tapahtumatuotannoissa Iso-Ahon (2011, 30) mukaan pääsääntöisesti teknisen tuottamisen välineinä. Hänen näkökulmastaan tarkasteltuna tapahtumat näyttäytyvät tehtäväketjuina tai suorituksina joita suunnitellaan, resursoidaan, aikataulutetaan ja toteutetaan.

Voidaankin miettiä, saataisiinko tapahtumatuotannoissa luotua uusia toimivampia ratkaisua sillä, että prosessit avattaisiin suuremmalle yleisölle. Tapahtumaan vapaaehtoiseksi lähteneet ihmiset ovat osoittaneet mielenkiintonsa tapahtumaa kohtaan. Heille on selkeä palo olla mukana tekemässä jotain, minkä he kokevat tärkeäksi. Todennäköisesti he myös haluaisivat kehittää sitä paremmaksi, oppia samalla jotain uutta tapahtumasta ja kehittää omia vapaaehtoisuuden taitojaan. Tuottaja ja tuotantoprosessi saattavat molemmat hyötyä ikään kuin vahingossa innostumisesta, jonka vapaaehtoisuuden laajentaminen saattaisi aiheuttaa.

2.2 Vapaaehtoistyön johtaminen

Vapaaehtoisten johtaminen edellyttää tasapuolista ja joustavaa kohtelua, erilaisuuden tunnistamista ja sietämistä. Johtamisessa on oltava tahto työn kehittämiseen sekä osaamisen jakamiseen sekä on kyettävä antamaan sekä vastaanottamaan palautetta.

Johdon tehtävä on auttaa ymmärtämään miksi. Johtamiskulttuurin suurimpia haasteita on pyrkiä selittämään näiden dramaattisten muutosten taustalla olevat perimmäiset syyt, sikäli kun he niitä itsekään ymmärtävät. Samalla organisaatioon tulee synnyttää intohimo uuteen, mikä osaltaan auttaa organisaation jäseniä kulkemaan uuteen suuntaan. (Aula 2000, 201.)

Mitä ikinä johtaja johtaakaan, on hänen itse ymmärrettävä mitä hän johtaa. Sveitsiläisen johtamiskoulun johtaja Peter Lorange kertoo Pekka Aulan (mt., 202) kirjassa, että nykyajan johtajan tarvitsevat kahta uutta taitoa. Hän kuvailee tämän päivän organisaatioiden kasvaneen niin suuriksi, että johtajan on oltava ”liimatekijä”, joka pitää kokonaisuuden eri palaset yhdessä, järkevässä kokonaisuudessa. Toisaalta johtajalla tulee hänen mielestään olla vahva näkemys kokonaiskuvasta, johon organisaation tulee taipua.

Peter Lorangen ajatukset (mt., 202) täsmäävät näkemykseeni tuottajan työstä täydellisesti. Tuottajan tulee hahmottaa tapahtumatuotannon vaatimat erilaiset tuotannon sekä työntekijäryhmien palaset, jotka täytyy saata toimimaan yhteen ja yhdessä. Lopullinen vastuu organisaation tai tapahtumakokonaisuudesta on aina johtajalla, tässä tapauksessa tuottajalla. Tuottajan on oltava tapahtumaorganisaatiossa nokkela ja taitava johtaja, joka osaa johtaa niin palkattuja kuin vapaaehtoisia työntekijöitäkin. Hänen on osattava myös johtaa toisistaan hyvinkin paljon poikkeavia asiakokonaisuuksia, ja liimattava niitä yhteen toimivaksi kokonaisuudeksi. Johtajuus näyttäytyy mielestäni monimutkaisena haasteena, joka ei ole yhtenäkkään päivänä samanlainen. Tilanteet muuttuvat, henkilöt vaihtuvat ja näiden väliset suhteet elävät.

Tämä yksinkertaisuuden ja monimutkaisuuden, ennustettavuuden ja ennustamattomuuden, tasapainaisuuden ja tasapainottomuuden paradoksien konstel-

laatio vaatii organisaation johtokulttuurilta ja yksittäisiltä johtajilta valtavaa veynystä, toiminnallista ketteryyttä ja älyllistä notkeutta. (Aula 2000, 203.)

Maija Rihko (2010, 42) pohti opinnäytetyössään millainen vapaaehtoistyö on onnistunutta. Tutkimuksen tulokset kertovat, että hyvä vapaaehtoistyö vaatii perehdytystä työtehtäviin ja hyvää johtajuutta. Hyvän vapaaehtoistyön määritelmät yhdistettynä hyvään johtajuuteen tai aktivoimiseen saadaan aikaiseksi laadukkaan vapaaehtoistyön johtajuuden kokonaisuus. Paul Ginnis (2002, 7) kuvaa hyvän aktivoijan ominaisuuksia sipulimallia hyödyntäen. Tässä mallissa kaiken toiminnan keskiössä on itsetunto. Jos tuntee olonsa hyväksi, kyvyt ja mahdollisuudet organisaatiossa koordinoijana tai tuottajana toimimiseen. Hyvää itsetuntoa ympäröivät oikeanlaiset arvot. Oikeat arvot ohjaavat toimintaa oikeaan suuntaan tilanteesta riippumatta. Jos organisaatio jakaa samat arvot, organisaatiossa työskentelevät kykenevät myös luottamaan toiminnan etenemiseen oikeaan suuntaan. Seuraavana tulee ymmärtäminen. Meillä voi olla hyvät ominaisuudet sekä ihmisenä että tuottajana, mutta olennaisinta on ymmärtää sitä, mitä emme itse ole. Näin voimme myös itse kehittyä paremmaksi tuottajaksi ja hyödynnämme esimerkiksi vapaaehtoisten valmiuksia ja ominaisuuksia paremmin. Ymmärrys on myös ominaisuus, joka näkyy ulospäin. Taidot ovat merkittäviä työn tekemisen ja tuottamisen välineitä. Ne ovat luonnollisesti seuraava kerros sipulimallissa. Konkreettiset sekä abstraktit taidot auttavat meitä esimerkiksi diplomaatin keinon ratkaisemaan ristiriitoja ja tuomaan ratkaisumalleja yhteisöissä. Kaikki nämä sipulin alemmat kerrokset auttavat meitä olemaan luonnollinen osa ympäröivää yhteisöä.

1. Hyvän aktivoijan sipulimalli, Paul Ginnis. Mallinnus: Jussi Perämäki

Lönnqvistin teorian (2002, 13) mukaan onnistunut johtaminen on monien osatekijöiden kokonaisuus. Tämä kokonaisuus muodostuu ihmisten ja asioiden johtamisesta sekä toimintojen tasapainoisesta hoitamisesta. Hyvän ja päämäärätietoisen johtajan ominaisuuksia ovat herkkyyys, käyttäytymiseen liittyvä sensitiivisyys mutta samalla voimakas asiajohtaminen (Palmu 2003, 84).

2.3 Nuoret vapaaehtoisina

Grönlundin ja Pessin (2008, 133) nuorten vapaaehtoisuutta pohtivassa tutkimuksessa todetaan, että vapaaehtoistoiminnassa nähdään mahdollisuuksia niin kasvatuksen kuin yleisesti kansalaistoiminnan näkökulmasta. Heidän mielestään vapaaehtoistointaan ohjaavat sekä sosiaaliset tekijät että arvot. Tutkimuksessa tulee myös ilmi, että lähiyhteisöjen ja perinteiden merkitys on vähentynyt. Grönlund ja Pessi (mt., 134) pitävät kuitenkin täysin mahdollisena, että nuorten arvomaailmat ovat vapaaehtoistoiminnalle yhtä otolliset kuin vanhempienkin, mutta toimintamallien erilaisuus ei edesauta heidän aktivoitumista toimintaan.

Nuorten työskenteleminen vapaaehtoisena on sensitiivisen tapahtumajohtamisen koetinkiviä. Nuoret janoavat yleisesti toimintaa – pääsevät he itse sitten toteuttamaan tai osallistumaan siihen itse. Heidän työskentelemisensä vapaaehtoisena tuo tuottajalle entistä suuremman vastuun. Heidän toiminnastaan vastaavan on oltava erityisen herkkä puuttumaan merkkeihin väsymisestä, vääristä työtavoista tai huolimattomuudesta, koska he eivät välttämättä ole itse kykeneviä näitä asioita tarkastelemaan. Eeva Ojala (2011, 46) tutki opinnäytetyössään nuorten tapahtumatekijöiden motivaatiotekijöitä tapahtumavapaaehtoisuuteen. Tärkeimpiä motivaatiotekijöitä olivat hyvä tiiminvetäjä, tiedotus ennen tapahtumaa sekä innostava tuottaja. Nämä Ojalan (mt., 46) tutkimuksen tulokset yhdistettynä hyvään työssäjaksamiseen edesauttaa huomattavasti nuorten vapaaehtoisten viihtyvyyttä vapaaehtoistyössä. Työterveyslaitoksen (2012) mukaan yksilön työssäjaksaminen ja työkyky on jaettavissa neljään osa-alueeseen. Ne ovat työn sisältö, työolosuhteet, työyhteisö sekä yksilö.

Työn sisällön tulisi olla nuorelle mielekästä ja selkää. Sille tulisi olla asetettuna tavoite ja nuoren pitäisi pystyä vaikuttamaan siihen. Työn tekemisen vaatimuksen ja nuoren osaamisen tulisi kohdata toisensa kuitenkin mahdollistaen sen, että nuoret on mahdollista kehittyä. Työolosuhteiden tulisi olla ergonomisia, työvälineiden sekä työtilan miellyttävä. Työn kuormittavuus niin henkisesti kuin fyysisesti tulee huomioida erityisesti nuorelle vapaaehtoiselle sopivaksi.

Nuori vapaaehtoinen voi yksilönä vapaaehtoisuusyhteisössä hyvin, mikäli hän saa sieltä sosiaalista tukea, työt on jaettu tasapuolisesti ja vuorovaikutus toimii. Niin vapaaehtoisuusyhteisön kuin –yksilönkin työn tulee olla selkeästi ja inhimillisesti johdettua ja kannustavaa.

3 TAMPEREEN KAUPUNGIN NUORISOPALVELUT

Tampereen kaupungin nuorisopalveluissa työskentelee noin seitsemänkymmentä ammattilaista. Nuorisopalveluilla on 12 nuorisokeskusta ympäri Tamperetta, Monitoimitalo 13 Tampereen keskustassa ja monia nuorisoalan sektoriasiantuntijoita koordinoititehtävissä. Hallinnollisesti nuorisopalvelut kuuluvat lasten ja nuorten kasvun tukemisen ydinprosessiin kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelujen palvelukokonaisuuteen.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen tavoite on tukea lasten ja nuorten kasvua, ennaltaehkäisevin toimenpitein, tarjota heille mahdollisuudet hyvinvointiin sekä kannustaa luovuuteen. (Tampereen kaupunki 2012.)

Tampereen kaupungin nuorisopalveluiden toiminta on nuorten kasvua tukevaa toimintaa jonka tehtävä on olla täydentämässä koulun ja kodin tehtäviä. Toiminta on suunnattu pääsääntöisesti 13-17 –vuotiaille nuorille. Tampereen kaupungin nuorisopalveluilla on kaksi tuotetta. Ne ovat nuorten harrastus-, vapaa-aika- ja osallisuuspalvelut sekä ennakoiava nuorisotyö. Kaikki nuorisopalveluiden toiminnot tuotetaan ennakoinnin, oppimisen ja osallisuuden periaatteita mukaillen. Toiminnot suunnitellaan niin, että nuoret oppivat jotain uutta ja osallistuvat niiden suunnitteluun sekä järjestämiseen.

Tampereen kaupungin nuorisopalveluiden tehtävänä on tarjota nuorille mahdollisuus vaikuttaa omaan elin- ja asumisympäristöönsä. Vaikuttamisen mahdollisuuksia kehitetään koko ajan lisää. Yhteistyötä osallisuuden ja vaikuttamisen saralla tehdään paljon myös oppilaskuntien kanssa sekä kuntademokratiayksikön kanssa. Vapaa-aika- ja harrastustoiminnalla pyritään vahvistamaan nuorten itsetuntoa ja kasvua, tarjoamaan kehittymistä tukevia elämyksiä ja tukemaan itsenäistymistä. Näihin palveluihin kuuluvat myös osallisuuden ja kulttuurisen nuorisotyön työmuodot, joihin kuuluu myös tapahtumaryhmätoiminta.

Kulttuurinen nuorisotyö on Tampereella (Tampereen kaupunki 2012) kulttuuriharrastusten ja monipuolisen kulttuurisen toiminnan avulla nuoren kasvun tukemista. Samalla he haluavat vahvistaa nuorten mahdollisuutta osallistua erilaisiin kulttuuri- ja

taidelajeihin sekä tutustua mahdollisesti uusiin lajeihin. Tampereen kaupunki tarjoaa nuorille mahdollisuuden toteuttaa omia ideoitaan ja tuoda esiin uusia marginaalitaidelajeja. Tampereen kaupunki (2012) luettelee kulttuurisen nuorisotyön muodoikseen muun muassa bändi- ja musiikkitoiminnan, teatteri- ja tanssitoiminnan, skeittauksen, maalauksen ja monikulttuurisuuden.

3.1 Osallisuus

Kulttuurialalla työskentelevät puhuvat usein vapaaehtoistoiminnan tuomasta yhteisöllisyydestä. Kulttuuri luo tyytyväisyyttä, elämäniloa, taitoja sekä yhteistyötaitoja. Kun puhutaan nuorten vapaaehtoistoinnasta, ei mielestäni voi sivuuttaa osallisuuden pohtimista. Osallisuuden kokemus syntyy kehittämisen ja vaikuttamisen mahdollisuudesta. Nuoret haluavat vaikuttaa ennen kaikkea työn sisältöihin, työympäristöön, työjärjestelyihin sekä työilmapiiriin. Kehittyä voi luomalla kehityssuunnitelmia, hyödyntämällä kouluttamismahdollisuuksia ja jakamalla osaamista. Niin osallisuudessa kuin työelämässä yleensä on merkityksellistä sosiaalisen tuen saaminen, palaute tehdystä työstä sekä työyhteisössä toimimisesta. Sekä osallisuus että vapaaehtoisuus perustuvat oikeudenmukaisuudelle johtamiselle sekä luottamukselle työyhteisössä.

Osallisuus ei ole hatusta vetäisty juttu, vaan se perustuu lainsäädäntöön ja se mainitaan useissa julistuksissa, mm. Perustuslaki: 2 §, 6 § ja 14 §; Kuntalaki 27 §; YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus: 1. periaate. Nuorisolain 8 § sanotaan, että nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa ja heillä tulee olla mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Tampereella lapsinäkökulma otetaan huomioon kaikessa päätöksenteossa. (Pormestarin pysyväismääräys, 30.4.2008.)

Osallisuutta ja vaikuttamista tukemalla annetaan mahdollisuuksia vaikuttamisen taitojen kehittämiseen sekä oman elinympäristön kehittämiseen. Voimaantumisen ja osallisuuden teemat ovat olleet paljon esillä ulkomaalaisissa tutkimuksissa (Grönlund & Pessi 2008, 127). Heidän mukaansa vapaaehtoistyö edesauttaa nuoria ymmärtämään mahdollisuutensa vaikuttaa, osallistua demokraattiseen toimintaan ja yhteiskunnan ylläpitämiseen. Vapaaehtoistyön konkreettisuus ja kannustavuus tekevät

toiminnasta mielekästä (mt., 128). Tämä puolestaan edistää aktiivisuutta myös muilla tavoin kuten poliittisesti.

3.2 Tapahtumaryhmätoiminta

Tampereen kaupungin kulttuuri- ja nuorisopalvelut järjestävät 13-17 –vuotiaille nuorille tapahtumaryhmätoimintaa, joka on tarkoitettu innokkaille nuorille, joista löytyy potkua myös omien tapahtumien järjestämiseen. Koulutus koostuu erilaista osioista kuten tapahtumaprosessien hahmottamisesta, ääni- ja valotekniikasta, tiedottamisesta ja juontamista. Kouluttajina toimivat oman alansa ammattilaiset. Hahmotelman koulutusrakenteesta löytyy tämän opinnäytetyön liitteenä (katso liite 1). Tapahtumaryhmätoiminnan on aloittanut Tampereen Nuorisofoorumi.

Nuorisofoorumin on pitänyt tärkeänä osallisuuden kannalta, että itse tekemällä voi vaikuttaa, toisin sanoen nuoret saavat itse järjestää tapahtumia. Näin toimintaan voi osallistua myös sellaiset nuorten, jotka eivät muutoin halua osallistua ja ”virallisesti” vaikuttaa asioihin. Tämän vuoksi syksyllä 2007 aloitti ensimmäinen Nuorisofoorumin nuorten tapahtumaryhmä. Jokainen tapahtumaryhmäläinen käy läpi puolen vuoden koulutuksen, jossa käydään läpi yleisötapahtuman järjestämisen perusteita, ääni- ja valokoulutusta, lupa-asioita ja niin edelleen. Päättötyönä ryhmä järjestää oman tapahtuman. Tapahtumaryhmätoiminnan kautta nuoret ovat tehneet useita omia tapahtumatuotantojaan sekä olleet mukana tai auttamassa tapahtumajärjestelyissä. Lista us tapahtumaryhmän järjestämistä tapahtumista löytyy tämän opinnäytetyön liitteenä (katso liite 2).

Tampereen kaupungin kulttuuri- ja nuorisopalveluiden järjestämä tapahtumaryhmätoiminta toiminut noin kuusi vuotta. Joka vuosi toimintaan on otettu uusi ryhmä, joka on koulutuksen ja ideointiprosessin kautta päässyt toteuttamaan omaa tapahtumaansa. Nuoret ovat aktiivisesti olleet mukana tuotantoprosesseja tekemässä ideointias- teelta arviointivaiheeseen saakka. Toiminta on tällä hetkellä lopetettu, koska se on toimintamalliltaan liian raskas eikä palvele tuotantoja sellaisenaan niin hyvin kuin se olisi mahdollista.

Vapaaehtoisena toimimisen on myös todettu vahvistavan hyviksi katsottuja arvoja, kuten altruismia, sekä lisäävän yksilön kokemaa onnellisuutta, yhteisöllisyyden ja koetun vaikuttamismahdollisuuden vuoksi (Grönlund & Pessi 2008, 127).

Toimintaan osallistuu pääsääntöisesti muutenkin aktiivisesti harrastustoiminnassa mukana olevia nuoria. Tämän vuoksi on usein jouduttu tilanteeseen, jossa vapaaehtoisesti toiminnassa mukana olevat nuoret uhkaavat uupua eivätkä osaa hahmottaa oman jaksamisensa rajoja tai vapaaehtoisuutensa määrää. Tämä ei luonnollisesti-kaan ole pedagogiseen toimintaan sopivaa tilanne. Tapahtumaryhmätoiminta on pedagogiseen työhön pohjautuvaa vapaaehtoistoimintaa, johon osallistuvat nuoret tulevat täysin erilaisista taustoista ja vaihtelevilla valmiuksilla.

Toisaalta Grönlund ja Pessi (mt., 129) pohtivat, että hyvinvoivat ja elämässään aktiiviset nuoret voivat myös passivoitua enemmän vapaaehtoisena kuin syrjäytymisuhan alla olevat nuoret. Oman kokemukseni mukaan tapahtumaryhmätoimintaan hakeutuneet nuoret olivat tasapuolinen sekoitus sekä aktiivisista että passiivisemmista nuorista. Tapahtumaryhmätoiminnasta voidaan mielestäni puhua sekä kohdennettuna että kulttuurisena nuorisotyönä.

4 NUORET VAPAAEHTOISTYÖSSÄ TAPAHTUMISSA -TUTKIMUS

Tutkimuksessa haluttiin tavoittaa paljon tapahtumatuotannoissa mukana olleita vapaaehtoisia nuoria. Tapahtumaryhmätoiminnassa mukana olleet nuoret on helppoa tavoittaa, heidän kaikkien tiedetään olleen mukana tapahtumissa vapaaehtoisina sekä haastattelijan ja haastateltavien välissä on jo luottamussuhde. Tämän tutkimuksen osalta valmis luottamussuhde nähtiin hyvänä asiana, koska haluttiin päästä tapahtumavapaaehtoisuuteen ja sen ongelmallisuuteen mahdollisimman syvälle. Koska haluttiin haastatella niin monia nuoria kuin mahdollista, päädyttiin toteuttamaan tutkimus fokusryhmähaastatteluna.

4.1 Haastattelu tutkimusmenetelmänä

Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka (2006) kuvailevat teemahaastattelutilannetta keskustelunomaiseksi tavaksi kerätä tietoa teema-alueista. Menetelmän hyviä puolia on heidän mukaansa se, että puhumisjärjestys on vapaa ja että jokainen osallistuja voi itse määritellä osallistumisensa laajuuden. Vapaamuotoinen keskustelu edellyttää myös haastattelijan täyttä keskittymistä tilanteeseen.

Fokusryhmähaastattelu on mielestäni aineistonkeruutapana parhain, koska se jättää tilaa avoimuudelle, näkökulmille ja kehittämisehdotuksille, mutta antaa tutkijalle välineet ohjailla keskustelua aihepiirin sisällä. Aineistosta poimitaan nimenomaan vapaaehtoisuuden erityispiirteitä, joita opinnäytetyössä tutkitaan ja analysoidaan. Tieto nuorten vapaaehtoisten erityislaatuisuudesta kehittää tuottajuutta herkempään suuntaan, jolloin työjärjestelyillä ja laadukkaalla työnohjauksella päästään parempaan lopputulokseen.

Haastattelun haasteita ja mahdollisuuksia on pohdittu tutkimuksen tekemisessä paljon. Hirsjärvi ja Hurme (2001, 34) pitävät haastattelut hyvin joustavana menetelmänä, jossa ollaan kielellisessä vuorovaikutuksessa tutkittavien ihmisen kanssa. Heidän mielestään ei-kielelliset viestit täydentävät ja auttavat tutkijaa ymmärtämään vastausten todellisen sävyn ja luonteen. Hirsjärvi ja Hurme (mt., 36)

pitävät haastattelutilannetta kyselylomaketta luotettavampana tiedonlähteenä, koska haastattelussa on mahdollisuus motivoida haastateltavaa enemmän.

Ryhmähaastattelut jaetaan Hirsjärven ja Hurmeen (2001, 61) mukaan ainakin kahteen alaluokaan, eli parihaastatteluun ja fokusryhmähaastatteluun. Jälkimmäisen ominaispiirteitä on se, että haastattelija puhuu haastateltaville yhtä aikaa ja välillä kohdennetusti yksittäisille haastateltaville. Fokusryhmähaastattelun eduksi lasketaan (Hirsjärvi ym. 2001, 62; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 211) lapsille ja nuorille kohdennettujen haastattelutilanteiden rentoutuminen – heistä on helpompaa puhua ryhmässä kun huomio jakaantuu tasaisesti kaikkien haastateltavien välillä. Heikkoudeksi he laskevat valta-asemien vaikutukset puheenvuorojen tasaiseen jakaantumiseen.

4.2 Tavoitteet

Tavoitteena haastattelussa on kartoittaa tapahtumatoiminnassa mukana olevien nuorten vapaaehtoisuuden motivaation lähteitä, voimavaroja ja tuen tarvetta. Tämän jälkeen tutkimukseen osallistuvat nuoret kertovat hyvän, vapaaehtoisia kannustavan tuottajan ominaisuuksia. Tutkimustilanteen tarkoituksena on luoda mahdollisimman rento, avoin ja luottamuksellinen tilanne, jossa nuoret pystyvät kertomaan rehellisesti oman vapaaehtoisuutensa kokemuksia niin hyvässä kuin pahassa. Tutkimuksen tarkoituksena on kehittää osallisuutta hyödyntäen tuottajuutta parempaan nuorten vapaaehtoisuuden johtamiseen, jotta voidaan välttää tämän erityisryhmän kohtelussa nuoren iän ja työn tekemisen kokemattomuuden arvaamattomat sudenkuopat.

4.3 Toteutus

Haastatteluun kutsuttuihin nuoriin otettiin yhteyttä sähköpostilla. Tapahtumaryhmätoiminnassa on ollut mukana yli sata nuorten vuosien varrella kaikkiaan kuudessa eri koulutusryhmässä. Jokaisesta tapahtumaryhmästä on tehty sähköpostiryhmä joita käytettiin kutsuttaessa nuoria haastatteluun. Kutsussa kerrottiin lyhyesti mistä on kyse ja koska heidän tulisi saapua haastatteluun paikalle. Haastattelua varten varattiin

Monitoimitalo 13:sta neuvottelutila Strömmer, jossa haastattelu suoritettaisiin. Haastattelukutsun mukana lähetettiin myös tutkimuslupa, jonka alaikäisen haastatteluun osallistuvan nuoren tulisi palauttaa täytettynä ja huoltajan allekirjoituksella varustettuna haastattelupaikalle.

Haastatteluiltana Monitoimitalo 13:sta saapui kaiken kaikkiaan 19 vapaaehtoista nuorta. Nuoret kerääntyivät Monitoimitalon 13:sta aulatilaan, josta heidän ohjattiin neuvottelutila Strömmeriin. Aluksi heille kerrottiin mistä on kyse, kuka olen, mitä tutkimusta olen tekemässä ja mistä oppilaitoksesta. Kerroin heille myös, että nuoret olivat osallistumassa tutkimukseen täysin anonyymeina henkilöinä ja että menen vastauksen tai henkilökohtaiset tiedot eivät tule näkymään missään. Kaikki paikalle saapuneet alaikäiset nuoret muistivat tuoda mukanaan vanhempiensa allekirjoittamat lupapaperit. Varsinainen haastattelu tilanne eteni suunnitelmien mukaisesti. Nuoret osallistuivat haastatteluun intensiivisesti ja luottavaisin mielin. Haastattelutilanteessa vallitsi avoin ja hyvä henki – nuoret innostuivat välillä muistelemaan ja vertailemaan omia kokemuksiaan tapahtumavapaaehtoisuudesta.

Kaksi haastatteluun kutsutuista nuorista soittivat minulle jälkikäteen ja kertoivat halustaan osallistua tutkimukseen. He eivät kuitenkin päässeet paikalle sovittuna ajankohtana, joten sovimme heidän kanssaan, että haastattelu tehtäisiin puhelimitse. Myös nämä haastattelut onnistuivat ongelmitta. Tutkimusluvut näiden nuorten vanhemmilta pyydettiin puhelimitse.

Fokusryhmähaastattelu oli mielestäni osuva valinta tutkimusmenetelmäksi. Ryhmässä suoritettava haastattelutilanne rentoutti tilannetta ratkaisevasti. Yhdessä asioita pohtimalla nuoret muistivat kokemuksiaan vapaaehtoisuudesta paremmin ja tutkimuksen sisällössä päästiin syvemmälle. Haastattelijana olin kaikille tutkimukseen osallistuneille nuorille ennestään tuttu. Tämä helpotti myös haastattelun alkua, koska haastateltavat olivat jo tottuneet haastattelijan läsnäoloon. Toisaalta voidaan miettiä, että kokivatko haastateltavat painetta vastata tietyllä tavalla tai miellyttää, koska haastattelijana oli sama ihminen, joka myös veti tutkittavaa toimintaa.

5 TULOKSET JA POHDINTA

Yhteensä tutkimusta varten haastateltiin 21 nuorta. Keskustelua käytiin kysymyspatteriston pohjalta (katso liite 3), mutta nuoret saivat johdatella aihetta myös haluaansa suuntaan. Vastanneista nuorista 18 kokee, että vapaaehtoiseksi ei ole kovinkaan helppo lähteä. Kahdelle kymmenelle nuorelle vapaaehtoisuus on ensimmäinen tai ensimmäisiä kosketuksia työelämäään, eikä työelämän ensimmäisten askelien ottamien ole helppo. Vastaajista 16 nuorta vastasi, että heillä on taustalla oma henkilökohtainen harrastus, osaaminen tai intohimo, joka saa heidät lähtemään mukaan tapahtumaan vapaaehtoiseksi. Tapahtuman vapaaehtoisuudessa kymmenen nuorta näki hohdokkaana nimenomaan omien intressien hyödyntäminen tuotannon osa-alueissa kuten valokuvaaminen. Vapaaehtoisuudessa 19 nuorta koki saavansa hohdokkaita hetkiä jo aiemman harrastuksensa parissa. Noin puolet nuorista (12) lähtee vapaaehtoiseksi myös kavereiden mukana; kaveriryhmässä on mukava viettää aikaa myös vapaaehtoistöissä. Tapahtumatuotannoissa vapaaehtoisuus nähtiin 13 nuoren mukaan myös mahdollisuutena kehittyä ja oppia uusia taitoja.

Kaikki vapaaehtoiseksi lähtevistä nuorista ovat tapahtumien kävijöitä jo ennestään. Kaikki nuoret halusivat nuorisotapahtumista entistä enemmän nuorten näköisiä, ja tuotantoryhmään vapaaehtoiseksi lähteminen nähdään mahdollisuutena päästä vaikuttamaan ja osallistumaan tapahtumaan parhaimmalla tavalla. Nuorista 14 näki roolin koko tapahtuman vastaavana vapaaehtoisena mielenkiintoisena mahdollisuutena. Tätä perusteltiin niin, että nuoret pääsevät hahmottamaan koko tapahtuman kokonaisuutena, jossa täytyy tehdä päätöksiä myös nopealla aikataululla. Näiden nuorten mielestä tapahtumasta vastaavana vapaaehtoisena hienointa on se, että oppii reagoimaan vaikeisiin asioihin nopeasti sekä pääsee kokeilemaan omia luovia ratkaisuja käytännössä sekä turvallisesti tuottajan kanssa.

Noin puolet vapaaehtoisista nuorista halusi sen sijaan keskittyä kunkin tapahtuman johonkin osa-alueeseen ja sen kehittämiseen. Nämä nuoret haluavat kantaa vastuuta omasta vastuualueestaan kuten vaikka sponsoriyhteistyöstä ja hoitaa tehtävät kunnialla loppuun. Kaikki nuoret näkevät hohdokkaana ja mukavana asiana ryhmätyöskentelyn mahdollisuudet tapahtumavapaaehtoisuudessa. Yhdessä tekeminen, orga-

nisointikokemus ja onnistuminen nähdään kaikkien haastateltavien mielestä palkitsevana ja vapaaehtoistyö koetaan mukavaksi harrastukseksi.

Tervolan (18, 2009) mukaan yhteistoiminnallisuudella tule yrittää ratkaista kaikkia ongelmia. Hänen mukaansa hyvässäkin hyvässä osallisuus voi toteutua myös rajallisesti. Tervolan mukaan jokainen ihminen tietää vaistonvaraisesti sosiaalisen statuksen toimivuudesta ja siitä, kuka ryhmää johtaa ja miten. Hänen teoriansa mukaan sillä tarkoitetaan kuitenkin pääsääntöisesti arvostusta, kunnioitusta tai arvovaltaa. Tervola kuvaili hyvin sen, miten kahdenkymmenen henkilön ryhmä reagoi kokoontuessaan yhteen. Näissä keskusteluissa usein vain muutama puhuu mutta sitäkin enemmän, valtaosa puhuu vähän ja osa ei puhu ollenkaan. Nuorison sosiaalisesta statuksesta puhuttaessa voidaan käyttää myös nimitystä suosio, joka on nuorisolla myös todella herkkä aihe. Tervola painottaa (19, 2009), että tällaista ryhmää ohjattaessa on oltava erityisen varovainen, koska saattaa huomaamattaan suosia eriarvoisuutta eli yhteistoiminnallisuudesta ole huolehdittu. Tervola kehottaa ryhmän vetäjää erityiseen herkkyyteen ja sosiaalisten statusten aistimiseen sekä omien ryhmän vetomenetelmien kehittämiseen, jotta ryhmätyöskentelystä voidaan kitkeä kielteisiä vaikutuksia. Hänen mukaansa yhteistoiminnallisesta ryhmässä ei tunnetta sivuosan esittäjiä, vaan kaikki ovat päätähtiä.

Haastattelutilanne perustui yhteistoiminnallisuuteen, osallisuuteen ja kokemusten jakoon. Vaikka se tehtiinkin hyvässä hengessä, asetettuihin kysymyksiin vastaten, oli ryhmässä nuoria jotka olivat enemmän hiljaa kuin toiset. Tällaisissa tilanteessa on erityisen tärkeää varmistaa jokaisen kysymyksen kohdalla, että jokainen nuorista saa puheenvuoron. Asetellut kysymykset eivät välttämättä olleet jokaiselle helppoja. Uudelleen avatut kysymykset kirvoittivat helposti uusia kommentteja nuorilta, jotka olivat jo kysymyksiin vastanneet. Tässä haastattelijan rooli korostui puheenvuorojen jakajana.

5.1 Vapaaehtoisten nuorten hyvinvointi

Vapaaehtoistyötä tapahtumissa ei koeta raskaaksi, mutta sen mahdollisuutta ei suljeta pois. Hyvä porukka, tasainen tehtävien jako ja ryhmähenki listataan tärkeimmiksi energianlähteiksi, jolla vapaaehtoistyötä jaksetaan tehdä pidempäänkin. Vapaaehtoisuusjaksot tai –päivät voivat joskus olla pitkiäkin ja väsymyksen tunne on tuolloin luonnollista. Tärkeimpänä koetaan kuitenkin se, että kukaan ei saa tuntoa oloaan vapaaehtoisena yksinäiseksi tai unohdetuksi työpisteellään.

Nuorten vapaaehtoisten mielestä huonon vapaaehtoisuhteisön merkit ovat selvät. Mikäli ryhmädynamiikka heikentyy, tekemisen ilo häviää, asiat menettävät mittasuhteensa, vapaaehtoisten määrä vähenee, sättäminen tai vihoittelu lisääntyy tai työn määrä henkilöä kohden kasvaa, on tuottajan aika kiinnittää huomiota vapaaehtoisensa hyvinvointiin tai jaksamiseen. Mikäli jollain nuorella on oma huolensa tai vaikeuksia jaksamisensa kanssa, hän tulee luultavasti itse tuottajan luokse kertomaan niistä. Tuottaja tietää vapaaehtoistyöntekijänsä voivan hyvin, kun kaikilla on hauskaa, vapaaehtoiseksi ilmoittaudutaan toistamiseen tai negatiivinen palaute loppuu.

5.2 Vapaaehtoisia innostava tuottajuus

Tärkeimpänä keinona, jolla nuoret saa innostumaan ja viihtymään vapaaehtoistyössä, on pitää huolta ruokailuista ja tarjoiltavien juomien olemassa olost. Vapaaehtoistyössä päivät saattavat venyä pitkiksi, ja vapaa-aikaansa tapahtumassa käyttävä vapaaehtoinen ei saa nähdä nälkää tai janoa. Tärkeänä koetaan myös, että työajat ovat selvillä ennen tapahtumaa, taukomahdollisuuksista on tiedotettu etukäteen, tapahtuman sisällöstä sekä rakenteista on tiedotettu vapaaehtoisia tarpeeksi hyvin sekä työstä saadaan ”orjatyön maku” pois. Kaikilla tapahtuman työntekijöille tulisi olla yhteiset pelisäännöt tiedossa ja niiden pitäisi myös koskettaa kaikkia. Vapaaehtoistyön ajan tulisi olla mieluummin lyhyt kuin pitkä, mutta niin että on mahdollisuus jäädä pidemmäksi aikaa.

Kymmenen vapaaehtoisista nuorista painotti kuitenkin sitä, että jokaisen vapaaehtoisen tulisi saada valita ainakin yksi esiintyjä, jonka esiintymistä pääsee katsomaan. Sopivana palkkiona vapaaehtoistyöstä nähtiin myös VIP-passi alueelle, jota voi käyttää työaikojen ulkopuolella. Vapaaehtoistyön viihtyvyyttä tehostetaan myös sillä, että omiin työtehtäviin pääsee vaikuttamaan etukäteen. Haastelluista nuorista 16 oli sitä mieltä, että hyvä tapa palkita vapaaehtoisia on esimerkiksi antaa heille vapaalippuja johonkin toiseen tapahtumaan.

Nuoret listasivat myös haastattelussa hyvän nuorten vapaaehtoisten ryhmää johtavan tuottajan ja koordinoijan ominaisuuksia. Hyvä vapaaehtoisten johtaja on innostava, positiivinen, tasapuolinen, rohkaiseva ja pystyy jakamaan vastuuta tasapuolisesti sitä haluaville. Vapaaehtoisuudesta vastaavan ihmisen tulee olla myös oikeudenmukainen ja rento, mutta myös jämpä.

5.3 Nuorten vapaaehtoisten työtehtävät

Kaikki haastateltavat vapaaehtoiset nuoret ovat kokeneita tapahtumatuotannonprosesseissa mukana olleita nuoria, jotka ovat olleet mukana kaikissa tuotannon vaiheissa. Näitä vaiheita ovat visiointi, suunnittelu, järjestelyt, työtehtävät tapahtumassa (yksittäiset vastuualueet sekä tuottajan apulainen), arviointi sekä kehittäminen. Varsinaisen tapahtuman aikana nuoret ovat työskennelleet melkein kaikissa eri tapahtuman työtehtävissä. He ovat olleet töissä muun muassa narikassa, juontajina, esiintyjistä huolehtimassa, kahvilaa pitämässä, siistijöinä, juoksupoikina sekä tapahtuman vastaavina. Joissain työtehtävissä nuoret eivät kykene olemaan tapahtumassa töissä kuten järjestyksenvalvonnassa tai turvallisuuteen liittyvissä tarkastuksissa.

Kaikki haastattelussa mukana olleet nuoret vapaaehtoiset kokivat myös, että ovat päässeet vapaaehtoishistoriansa aikana tekemään sellaisia töitä mitä ovat halunneetkin. Vapaaehtoisuuden alkuvaiheessa he kokivat tärkeämmäksi saada mahdollisuus kokeilla useita erilaisia työtehtäviä, jotta myöhemmässä vaiheessa on helpompi hakeutua itseään kiinnostaviin ja innostaviin työtehtäviin.

Kun tuottaja valitsee nuoria vapaaehtoisia tapahtuman työtehtäviin, tulee hänen tulee huomioida nuorten kohdalla erityisesti heidän henkilökohtaisia ominaisuuksia. Tuottajan ei esimerkiksi kannata sijoittaa ujoimpia tai arempia vapaaehtoisia nuoria asiakaspalvelualttiutta vaativiin tehtäviin. Tuottajan on oltava myös sensitiivinen sen suhteen, miten vastuullisia ja haastavia työtehtäviä kukin nuori on valmis ottamaan hoidakseen. Nuorten mielestä tuottajan ei pidä lähtökohtaisesti antaa liian vastuullisia tehtäviä nuorille, mutta annettava vastuuta pyydettyä tai vapaaehtoistyössä kyllästy.

Kun nuorilta kysyttiin, että mikä saisi heidät luopumaan vapaaehtoistyöstä, he listasivat tärkeimmiksi syiksi koulunkäynnin tai opiskelun sekä jaksamisen. Kolmantena syynä esiin nousi palkallisen työn mahdollisuus. He pystyvät omasta mielestään hahmottamaan oman jaksamisensa rajoja hyvin, ja osaavat tarvittaessa jättäytyä vapaaehtoistyöstä taka-alalle.

5.4 Nuorten vapaaehtoisten erityiskohtelun tarpeet

Lähtökohtaisesti nuorten mielestä sekä aikuisia että nuoria vapaaehtoisia tulee kohdella tasavertaisesti. Mikäli nuoria koskettavat eri pelisäännöt kuin aikuisia vapaaehtoisia, on heille annettava vahvat perusteet. Tällainen on esimerkiksi vapaaehtoisten tupakointi. Nuorilta kannattaa kuitenkin välillä kysyä miten työtehtävät ovat sujuneet tai miten he ovat jatkaneet, koska työ saattaa tuntua yllättävänkin raskaalta.

Aikuisilla on kuitenkin usein työelämän tuomaa kokemusta sekä tilannetajua, joiden avulla he pystyvät huomattavasti paremmin ratkaisemaan ongelmallisia tilanteita tapahtumatuotannossa. Tästä syystä he pystyvät työskentelemään vastuullisemmissa tehtävissä kuin nuoret. Nuoria vapaaehtoisia kohdellaan pääsääntöisesti hyvin. Useimmiten ongelma on kuitenkin siinä, että heille annetaan vastuuta, mutta ei uskalleta luottaa loppuun saakka.

6 TUOTTAJAN SENSITIIVISYYS, ROOLI JA VASTUU

Kehitys kohti nuorisoystävällisempää vapaaehtoisuuden johtamista tai tuottajuutta vaatii jatkuvaa tuottajuuden tarkastelua. Kyse on herkkyydestä sekä asenteellisesta muutoksesta, joka voi tuntua tuottajan perustehtävien lisäksi työläältä. Sensitiivisempi ja vastuullisempi tuottamisen roolin tulisi muodostua sisäänrakennetuksi toimintatavaksi, jolloin se ei tunnut enää lisätyöltä. Tampereen kaupungin nuorisopalveluiden järjestämän tapahtumaryhmätoiminnan nuoria vapaaehtoisia haastatteleamalla saatiin listattua muutamia näkökulmia, jolla voi kehittää sisäistä tuottajuuttaan. Sensitiivisemmäksi tuottajaksi voi tulla viisikohtaisen kehittämistoimenpideohjelman kautta. Nämä viisi kehittämistoimenpidettä muodostavat yhdessä sensitiivisen tapahtumatuottamisen avainnipun (katso liite 4).

Kehittämistoimenpide 1:

Ylläpidä humanin tuottamisen työotetta

Sensitiivisen tuottajan työtä ohjaavat humanismiin perustuvat arvot, jotka ovat osallisuus, yhteistyö, voimaantuminen ja oikeat sisällöt. Tällä tarkoitetaan sitä, että esiintyviä ongelmia voidaan ratkaista yhteistyöllä, varmistetaan että kaikki tapahtuman työntekijät pääsevät sanomaan sanottavansa, varmistamalla että kukaan ei koe oloaan ulkopuoliseksi ja toisen ihmisen kunnioittamisella. Kun nämä arvot yhdistetään aktiiviseen ja tehokkaaseen työntekoon saadaan aikaiseksi humanin tuottamisen työote, jossa pystytään refleктоimaan työntekijät tarpeita sekä vastaamaan tuotannon tarpeeseen. Tuottajan tulee olla valmis jatkuvaan muutokseen ja olemaan esimerkiksi etulinjassa tapahtumaa edustamassa.

Voidaan kysyä, että missä menee tuottajan osallistamisen raja. Vaikka kohdeyleisöä halutaan osallistaa tapahtumatuotannossa mahdollisimman paljon, on hyvä miettiä miten se tehdään. Osallisuus voi olla tapahtumatuotannossa pakollinen, päälle liimattu rasite tai asenteellinen aito kiinnostus tai mahdollisuus kehittää. Marjo Haatainen (2012, 75) pohtii osallistamisen mahdollisuuksia kulttuurialalla päättötyössään, tuleeko kulttuurituottajan tarjota perinteistä kulttuuria vai muuttaa toimintansa entistä enemmän osallistavaan malliin. Oman kokemukseni mukaan tuottajan tehtävänä on

luoda peruspuitteet tapahtuman toteutumiselle ja mahdollisuus vaikuttamiseen sekä vapaaehtoistyöhön. Mikäli osallisuutta lisätään enemmän tuotannon johtotehtäviin, työ hidastuu eikä tehokkuus tuotannossa kärsii.

Kehittämistoimenpide 2:

Pidä vapaaehtoiset tietoisina tapahtumassa työskentelemisestä

Grönlundin ja Pessin (2008, 134) mukaan vapaaehtoistoiminnan tulisi olla toimintamuoto, jonka kaikki kokisivat miellyttävänä toimintamuotona. Sen tulisi olla matalan kynnyksen toimintaa, joka joustaa vapaaehtoisen tarpeiden mukaan. Heidän mukaansa tämä onnistuu lisäämällä yhteydenottoa nuoriin ja pohjaamalla toimintaan innostamisen kokemuksen jakamiseen. Grönlund ja Pessi ovat myös todenneet (mt., 134), että kansainväliset tutkimukset osoittavat vapaaehtoistoiminnan kokemusten olevan innostavia ja positiivisia.

Vapaaehtoisina ennen toimineet ovat nuoret mielestä hyviä tietolähteitä kertomaan tulevista työtehtävistä. Heiltä pystyy kysymään, mitä vapaaehtoistyössä todella tehdään ja mitä se vaatii. Oman kokemukseni mukaan nuorille erityisen tärkeää on kuulla, miltä vapaaehtoistyö tuntuu ja että he saavat siihen liittyvät tiedot ajoissa. Vapaaehtoisuuden kokemusten positiivinen tunnelma ja innostuneisuus tarttuu uusiin vapaaehtoiisiin ja tekee toiminnasta odottamisen arvoista. Vapaaehtoista tiedottamiseen kannattaa järjestää esimerkiksi tiedotustilaisuus, jossa kannattaa sisäisistä asioista tiedottamisen lisäksi kertoa myös vapaaehtoisuuden kokemuksista.

Kehittämistoimenpide 3:

Panosta vuoropuheluun nuorten vapaaehtoisen kanssa

Tuottajan kanttaa lisätä monipuolista vuoropuhelua vapaaehtoisten nuorten kanssa, mikäli haluaa elvyttää vapaaehtoisten hyvinvointia ja halukkuutta vapaaehtoisuuteen. Nuoret jaksavat paremmin ja voivat hyvin, jos vapaaehtoistyön järjestelyissä huomioidaan vapaaehtoisten omat intressit. Oma kiinnostus ja erityistaito auttaa nuorta jaksamaan ja tuntemaan olonsa tärkeäksi sekä merkittäväksi ja hyödylliseksi osaksi

tapahtuman tuotantokoneistoa. Vuoropuhelua voidaan edistää rekrytoimalla erikseen vapaaehtoisia huomioiva ja heidän hyvinvoinnistaan vastaava henkilö.

Ei ole suositeltavaa, että aikuisten taholta määritellään etukäteen, minkälainen kiinnostus tai aktiivisuus on toivottavaa ja suotavaa. Nuoret ovat usein kiinnostuneita ideologisista teemoista, esimerkiksi eläinten- ja luonnonsuojelusta, ja radikaaleiltakin näyttävistä toimintatavoista. He tarvitsevat ulkopuolisen kannustuksen lisäksi nimenomaan omista intresseistään ja elämänpiireistään nousevia toimintamuotoja, joilla he voivat arvomaailmaansa työstää ja toteuttaa. (Grönlund & Pessi 2008, 135.)

Kehittämistoimenpide 4:

Tunnustele vapaaehtoisten nuorten jaksamista

Tapahtumaryhmätoiminnan vapaaehtoisten nuorten mukaan aitoon vapaaehtoisuuteen perustuva tapahtumavapaaehtoisuus edesauttaa vastaavassa toiminnassa jatkamista. Mikäli tunnelma on hyvä, avoin ja työtehtävät ovat selkeät, nuoret haluavat todennäköisesti jatkaa tapahtumissa työskentelyään. Mikäli tuottaja haluaa oppia ennakoidaan ja tunnistamaan nuorten vapaaehtoisuuteen liittyvät riskit, hän kannattaa tehdä pitkäjänteistä tunnustelemisesta ja tutkimusta vapaaehtoisten jaksamisesta. Vapaaehtoisten kokemuksia kannattaa kerätä toiminnasta, toimintaympäristöstä, työtehtävistä, huoltopalveluista, olosuhteista ja organisaation toimivuudesta. Vaaratekiöiden ja riskien kartoittaminen on aina tarpeellista. Tietojen kerääminen ja kartoituksen tekeminen on hyödyllistä tehdä mahdollisimman usein. Monipäiväisessä tapahtumassa se voidaan tehdä vaikka kokoontumalla ja keräämällä palautetta sekä muutosehdotuksia vapaaehtoisilta. Tämä saattaa tuntua tuottajalle kohtuuttomalta haasteelta varsinkin isojen tapahtumien osalta, koska hänen on vastattava myös tapahtuman muista riskeistä, organisaation toimivuudesta, kokonaisuuden onnistumisesta ja tuloksen tekemisestä. Espoon kaupungin kulttuurisessa nuorisotyössä nuorten vapaaehtoisten hyvinvointi ja jaksaminen varmistetaan sillä, että vapaaehtoisia tai osallistettuja nuoria otetaan töihin vähemmän kuin aikuisia vapaaehtoisia. Tällä varmistetaan se, että heistä huolehtivalla työntekijässä tai tuottajalla on tarpeeksi aikaa ja resursseja tarkkailla huolehdittavista nuorista.

*Kehittämistoimenpide 5:***Huomioi vapaaehtoisten nuorten toiveet**

Tanja Laatikainen (2010, 41) kertoo vapaaehtoistoiminnan organisoinnin yhdeksi tärkeimmistä asioista sen, että vapaaehtoisten toiveet otetaan esiin. Hänen kokemuksensa mukaan vapaaehtoiset eivät kovinkaan helposti kerro toiveitaan vapaaehtoisuuden luonteesta, mutta heillä on kuitenkin siihen liittyen paljon ideoita. Laatikaisen mukaan (2010, 41) kaikkein tärkeitä vapaaehtoisuuden organisomisessa on, että vapaaehtoisille annetaan aikaa ja kuunnellaan mitä heillä on sanottavana.

Laatikaisen (2010, 46) mukaan laadukas vapaaehtoistoiminta voidaan taata seuraamalla vapaaehtoistoiminnan tarkistuslistaa (liite 5). Siinä tarkistetaan, että vapaaehtoiset osallistetaan tuotannon vaiheessa, heillä on selkeä yhteyshenkilöorganisaation työntekijöihin, työyhteisö tietää vapaaehtoisista, toiminta on vastavuoroista ja että siinä noudatetaan vapaaehtoistoiminnan kaikkia hyviä periaatteita kuten tasa-arvoisuus, luottamuksellisuus sekä oikeus tukeen ja ohjaukseen (liite 5). Laatikaisen laatima vapaaehtoistoiminnan tarkistuslista on laadittu alun perin asumisyksikön toiminnassa käytetyn vapaaehtoistyön johtamiseen, mutta se soveltuu hyvin myös muuhun vapaaehtoistoimintaan.

Porkka sekä Myllymaa (2007, 28) sen sijaan pohtivat vaarojen tunnistamiseen tehtyjä tarkastuslistoja hieman eri näkökulmasta. Heidän mukaansa niitä on tehty fysikaalisten, ergonomisten, kemiallisten ja biologisten vaarojen varalle. Tapaturmatilanteiden mahdolliset riskitilanteet on myös hyvin listattu. Nämä tarkistuslistat eivät kuitenkaan kata kaikki vapaaehtoisuuteen liittyvät riskejä. Kaikkein selkein tapa hankkia tietoa niistä, vaikuttaa olevat luottamukseen perustuva dialogi, havainnointi sekä vapaaehtoisille säännöllisesti suoritettavat haastattelut.

Sensitiivinen tapahtumatuottajaa hyötyy ihmisläheisestä työotteestaan. Nuorten vapaaehtoisten positiiviset vapaaehtoisuuden kokemukset takaavat tapahtumissa työskentelyn jatkossakin. Tuottaja saa työntekijöikseen kokeneita, innokkaita ja monipuolisia osaajia, jotka kykenevät joustamaan tuotannollisten tehtävien välillä luontevasti.

LÄHTEET

- Aula, Pekka 2000. Johtamisen kaaos vai kaaoksen johtaminen?. Juva: WSOY.
- Autio, Minna & Eräranta, Kirsi & Myllyniemi, Sami (toim.) 2008. Polarisoituva nuoruus?. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus.
- Eskola, Antti & Kurki, Leena (toim.) 2001. Vapaaehtoistyö auttamisena ja oppimisena. Tampere: Vastapaino.
- Iso-Aho, Juha 2011. Kulttuuri kutsuu. Vapaaehtoiset tapahtumien voimavarana ja hengenluojina. Teoksessa Björkvist, Leena (toim.): Tuottaja2020. Kurkistuksia kulttuurituottajan tulevaisuuteen. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu.
- Haatainen, Marjo 2012. Kansalaistoiminnan kehittäminen Stoan ohjelmistosuunnitelussa. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Ylemmän ammattikorkeakoulututkimnon opinnäytetyö.
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita (15., uudistettu painos). Helsinki: Tammi.
- Kulttuurinen nuorisotyö. Tampereen kaupunki. Viitattu 9.10.2012.
<http://www.nuortentampere.fi/index.php/info/kulttuurinen-nuorisoty/>
- Laatikainen, Tanja 2010. Vapaaehtoistoiminta osallistaa. Helsinki: ASPA.
- Lönnqvist, Jouko 2002. Johtavan ja johtamisen psykologiasta. Kohti parempaa ihmisten johtamista. Hallinnon kehittämiskeskus. Edita: Helsinki.
- Myllyniemi, Sami 2009. Aika vapaalla. Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Helsinki: Nuorisosiain neuvottelukunta.
- Nuorisolaki (72/2006).
- Ojala, Eeva 2011. Motivaatio vapaaehtoistyöhön kulttuuritapahtumassa. Case Sulatto – nuorten rantabiletapähtuma. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkimnon opinnäytetyö.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012. Lapsi- ja nuorisopoliittinen kehittämisohjelma 2012-2015. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2012:6.
- Palmu, Harri 2003. Osaanko kuunnella ja johtaa. Helsinki: Kirjapaja.
- Porcaro, Giuseppe & Spragg, Thomas & Doucet, Laurent 2012. Volunteering Charter. European Charter on the Rights and Responsibilities of Volunteers. Bruxelles: European Youth Forum.
- Porkka, Suvi-Tuuli & Myllymaa, Tapio 2002. Riskien arviointi vapaaehtoistyössä. Helsinki: SMS-Tuotanto Oy.
- Pormestarin pysyväismääräys 30.4.2008. Tampereen kaupunki. Viitattu 9.10.2012.
<http://www.nuortentampere.fi/index.php/nuoret/osallistu-ja-vaikuta/mahdollisuudet-osallistua/>
- Riita-Pajunen, Hanna 2012. Työssä jaksamisen rajat ja ehdot sekä itsestä huolehtiminen –luento 20.9.2012. Tampere: Pirkanmaan nuorisotyöpäivät.

- Rihko, Maija 2010. ”Kiirettä piti, mutta hauskaa oli”. Vapaaehtoisten näkemys kulttuuritapahtumien vapaaehtoistoiminnan organisoinnista. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perustutkinnon opinnäytetyö.
- Shephard, Carol 2002. Participation: Spice it up! Practical tools for engaging children and young people in planning and consultations. Cardiff: The Save the Children Fund.
- Tampereen kaupunki 2012. Lasten ja nuorten kasvun tukemisen ydinprosessi. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen palvelusopimus.
- Tervonen, Jussi 2009. Jotos – polku osallisuuteen. Lasten ja nuorten osallisuuden käsikirja. Tampere: Tampereen kaupunki.
- Työeläkelaitos 2012. Yksilön työhyvinvointi. Viitattu 22.10.2012.
http://www.ttl.fi/fi/tyohyvinvointi/yksilon_tyohyvinvointi/Sivut/default.aspx

Koulutusrunko

1 Yleistä tapahtumaryhmän koulutuksesta

2 Tapahtumien järjestäminen

- Tapahtumajärjestäjän ominaisuuksia
- Tapahtumien järjestäminen

3 Tapahtuman talousarvio ja sponsorointi

Budjetin laatiminen

Perusasioita sponsoroinnista

4 Tiedottaminen

Viestinnän termejä

Uutinen, tiedottaminen ja nettiteksti

Informatiivisen tekstin ja nettitekstin kirjoittaminen

5 Asiakaspalvelu tapahtumissa

6 Tapahtumien juontaminen

7 Lupa-asiat tapahtumissa

Tapahtumat kaupungin maa- alueilla

Yleisötilaisuus ja yleinen kokous

Tärkeitä viranomaisia ja heidän vastuualueitaan

Palo- ja pelastustoimi

Meluilmoitus

Musiikin esittämiskorvaukset

Elintarvikkeet

Jätehuolto

Tapahtumaryhmän tuottamia tapahtumia

Seuraavissa tapahtumissa tapahtumaryhmällä on ollut mukana tapahtuman jokaisessa vaiheessa ja osiossa (osallisuus):

-	Tampere Ilmiö –bändikilpailu	2008
-	Tampere Ilmiö –bändikilpailu	2009
-	Semiletkee HuugiBuugi	2009
-	Vainajafest	2008
-	Vainajafest	2009
-	Vainajafest	2010
-	Ponnahduslauta	2010

Seuraavissa tapahtumissa tapahtumaryhmä on vastannut jostain yksittäisestä osiosta tai kokonaisuudesta (vapaaehtoisuus):

-	Line-discot	
-	Live-bändi-illat	
-	Alive-konsertit	
-	Polte-bändikatselmus	2011

Haastattelurunko

1. Mikä sai sinut lähtemään mukaan tapahtumaryhmätoimintaan?
2. Mikä kiinnostaa sinua tapahtumien järjestämisessä?
3. Onko tapahtumissa vapaaehtoisena oleminen tuntunut sinusta joskus raskaalta?
 - a. Jos on, niin miksi?
4. Onko työ ollut sinusta joskus liian stressaavaa?
 - a. Jos on, niin missä tilanteissa?
5. Mistä tuottaja tietää, että vapaaehtoiset voivat hyvin?
6. Miten tuottaja saa nuoret viihtymään tai innostumaan vapaaehtoistyöstä?
7. Millainen on hyvä nuorten vapaaehtoisten vetäjä/tuottaja?
8. Oletko ollut mukana tapahtumatuotannon kaikissa tehtävissä?
 - a. Visioinnissa, suunnittelussa, järjestelyissä, töissä tapahtumassa (eri tehtävissä), arvioinnissa, kehittämisessä?
9. Oletko saanut mielestäsi tehdä sinulle sopivia tehtäviä?
10. Mitkä seuraavista syistä saisi sinut todennäköisimmin luopumaan vapaaehtoistyöstä?
 - a. Opiskelu
 - b. Työ
 - c. Perhe
 - d. Terveystila
 - e. Jaksaminen
 - f. Muut harrastukset
11. Kohdellaanko mielestäsi nuoria vapaaehtoisia hyvin?
12. Kohdellaanko nuoria ja aikuisia vapaaehtoisia tasavertaisesti?
 - a. Jos ei, pitäisikö?

Sensitiivisen tapahtumatuottamisen avainnippu

Kehittämistoimenpide 1:

Ylläpidä humanin tuottamisen työtettä

Kehittämistoimenpide 2:

**Pidä vapaaehtoiset tietoisina tapahtumassa
työskentelemisestä**

Kehittämistoimenpide 3:

Panosta vuoropuheluun nuorten vapaaehtoisten kanssa

Kehittämistoimenpide 4:

Tunnustele vapaaehtoisten nuorten jaksamista

Kehittämistoimenpide 5:

Huomioi vapaaehtoisten nuorten toiveet

Vapaaehtoistoiminnan tarkistuslista

Jotta vapaaehtoistoiminta on osallistavaa ja laadukasta, varmista ainakin nämä:

- Asiakkaat ovat mukana vapaaehtoistoiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa tasavertaisina muiden (työntekijät, vapaaehtoiset, vapaaehtoistoiminnan kumppanit) kanssa.
- Toiminnassa on mukana asiakas- ja työntekijäyhdyshenkilöt.
- Koko työyhteisö tietää vapaaehtoistoinnasta ja sitoutuu sen toteuttamiseen.
- Asumispalveluyksiköllä on ainakin yksi vapaaehtoistoiminnan kumppani.
- Toiminta on vastavuoroista – kaikkien hyöty!
- Rajanteko ammattityöhön on selvä.
- Vapaaehtoistoimintaan on budjetoitu rahaa ja työntekijäyhdyshenkilön työ-aikaa.
- Yksikössä noudatetaan vapaaehtoistoiminnan periaatteita (vapaaehtoisuus, tavallisenä ihmisenä, yhteisillä ehdoilla, tasa-arvoisuus, luottamuksellisuus, luotettavuus, palkattomuus ja oikeus tukeen ja ohjaukseen).